

етика²⁴. Поради това ранната критическа визия на Б. Ангелов маркира двете несъчетаеми лица на поета, които при следващите интерпретации ще се доразделят, дообособят и обърнат рязко едно срещу друго. Резултата от този дискурсивен антагонизъм има предвид д-р Кръстев, когато възкликва през 1910 г.: „туй не може да е родено из една душа.“

След рецензиите на А. Страшимиров и на Б. Ангелов през 1901 г. всеки значим отзив за поезията на Яворов задължително спира пред стожерния текст „Нощ“. Освен всичко друго творбата има изключителна стойност за парадигмата в ролята си на разединяващ поетовия свят художествен факт: оттук и неизменното предпочитание към тази разполовена в отделни светове, но и същевременно разполовяваща художествения континуум на Яворов творба. Акцентирайки винаги върху нейното средишно място за и във поетиката на Яворов, парадигмата винаги изтъква дилемното стълкновяване на два изказа, на две светонагласи: „борбата, която ни рисува в „Нощ“ (П. П. Славейков). Точно това виждане от своя страна придава изключителност на поемата – неслучайно през 1936 г. Вл. Василев я нарича „най-яворовското стихотворение“. Непрестанно повтаряната теза за разполовеността на „Нощ“ е превърната в теза за *разполовеността* като доминантен белег на Яворовата поетика, поради което „Нощ“ става *най-яворовската*, най-типичната за своя автор творба – така кръгът се затваря...

Дотук парадигматичният сюжет формулира една отчетлива пропозиция: Яворов е непатриархален, следователно нереторичен и безизкуствен поет. От нея тръгва много съществена опозиция *Яворов – Вазов*, призвана да дилемизира посетнeshното литературно развитие, очертавайки разрыв в българската художествена светонагласа, както и в българския поетически език. Само че това външно спрямо Яворовата поезия противопоставяне парадоксално е внедрено вътре, в образно-тематичния свят на поета: оказва се, че в „Нощ“ Яворов из-